

The Study of Condition of Music Teaching and Learning
Management of Brass Instruments of Music Education
Department of Faculty of Humanities and Social Science
Thepsatri Rajabhat University

Apiwat Suriyos

Lecturer in the Department of Music Education Faculty of Humanities and Social
Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

Received: March 4, 2022 Revised: April 11, 2022 Accepted: May 10, 2022

Abstract

This qualitative research aimed to study the condition of music teaching and learning management of brass instruments of Music Education Department at the Faculty of Humanities and Social Science, Thepsatri Rajabhat University in 5 aspects including curriculum, students and teachers, teaching and learning management, teaching materials, and assessment and evaluation. The participants were the Head of the Music Education Department, a brass instruments music teacher, and 15 Music Education students, in total 17 participants. The study was conducted in the second semester of the academic year 2021. The research tools were three types of interview forms which were: 1. the interview forms for the Head of the department which consisted of the interview forms about a curriculum and the students and teachers of the department; 2. the interview form for the first to third-year students who enrolled in the brass instruments study. The interview forms were about teaching and learning management, teaching materials, and assessment and evaluation in the course, and 3. the interview form for a brass instruments music teacher that focused on the assessment and evaluation in the course.

The results showed that for the curriculum, teaching and learning in a Brass Instrument Course focused on the practice of basic skills of playing brass so that the

college students could easily employ the knowledge to their students. For the student and teacher aspect, the basic brass instrument exercises were applied to the students to make it simple and clearly understood. In the teaching and learning management aspect, the classes were set in the form of an online platform due to the epidemic of COVID-19. In the teaching materials aspect, the Metronomes and Tuners were brought into the class to increase the students' accuracy when they performed. For the assessment and evaluation aspect, the individual assessment was focused as it means to evaluate the real ability of each student on their brass performance skills. This would allow both students and teacher to apply the assessment results to improve their skills.

Keywords: Brass Instruments, Teaching and Learning Management, Music Education, Teaching and Learning Management Condition

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเครื่องลมทองเหลือง
ของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อภิวัฒน์ สุริยศ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Apiwat.s@lawasri.tru.ac.th

ได้รับบทความ: 4 มีนาคม 2565 ปรับปรุงแก้ไข: 11 เมษายน 2565 ตอรับตีพิมพ์: 10 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียนและผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล กลุ่มเป้าหมายได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา 1 คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 1 คน นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน ในระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียนสาขาวิชาดนตรีศึกษา สำหรับหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา 2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับชั้นปีที่ 1-3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล 3. แบบสัมภาษณ์ ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง

ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตร ในรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองมุ่งเน้นไปที่การฝึกทักษะในระดับพื้นฐานเพื่อผู้เรียนนำไปถ่ายทอดให้ความรู้แก่นักเรียนได้ ด้านผู้เรียนและผู้สอน ได้นำแบบฝึกหัดขั้นพื้นฐานมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนเพื่อทำให้เกิดความซับซ้อนน้อยที่สุดและผู้เรียนสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน ด้านการจัดการเรียนการสอนได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ณ ที่ตั้งได้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้นำเครื่อง Metronome และ Tuner เข้ามาใช้ในรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองเพื่อทำให้ผู้บรรเลง

บรรเลงได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น ด้านการวัดและการประเมินผล มุ่งเน้นไปที่การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เป็นรายบุคคล จากการปฏิบัติทักษะการบรรเลงของเครื่องลมทองเหลือง จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนนำผล ย้อนกลับไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติของตนเอง

คำสำคัญ: เครื่องลมทองเหลือง, การจัดการเรียนการสอน, ดนตรีศึกษา, สภาพการจัดการเรียนการสอน

บทนำ

การศึกษาคนตรีในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ในอดีตนั้นเกิดขึ้นจากหลายแหล่งของการเรียนรู้ ทั้งเกิดขึ้นในบ้านของครูคนตรี และเกิดขึ้นในวังหรือบ้านของขุนนาง และเมื่อเวลาเปลี่ยนไปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนคนตรีจึงได้พัฒนาไปสู่การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ควบคุมโดยสถานศึกษาและหน่วยงานของทางราชการเป็นหลัก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555, หน้า 26) ซึ่งสภาพของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถาบันเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและความต้องการของสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ย่อมส่งผลให้การใช้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ไม่เว้นแม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนคนตรีที่ได้รับผลกระทบทางการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน จึงทำให้การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ปรับตัวและพัฒนาความรู้ความสามารถให้เป็นที่ตามบริบทของสังคมที่เป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษารายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองที่ได้เปิดการเรียนการสอนขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนนั้นพัฒนาขึ้นจากเดิมว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ถึงแก่นแท้ขององค์ความรู้ในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองอย่างสมบูรณ์แบบจำเป็นที่จะต้องศึกษาในหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงการปฏิบัติจริงเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาด้านดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาที่เน้นทางด้านปฏิบัติเป็นหลัก โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือจริง หากผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนได้บรรยายอย่างเดียว ผลที่ออกมาย่อมไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนั้นปฏิบัติและนำไปถ่ายทอดต่อได้ในอนาคต ในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัตินั้นผู้สอนจึงควรต้องเน้นทักษะทางด้านบรรเลงเป็นหลักควบคู่กับทฤษฎีในการบรรเลงที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงไปในทิศทางที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงผู้เรียนสามารถเรียนรู้ความผิดพลาดต่าง ๆ ด้วยตนเองได้เมื่อบรรเลงออกมาแล้วไม่มีคุณภาพ เข้าใจถึงสาเหตุและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด ทั้งนี้ย่อมมาจากสภาพของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียนและผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลที่จะคอยช่วยให้ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เห็นถึงแนวทางการนำไปปรับใช้และพัฒนาโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้การศึกษาทางด้านดนตรีสภาพการจัดการเรียนการสอนคนตรีที่ดีจะช่วยสร้างวินัยให้แก่ผู้เรียนและยังช่วยสะท้อนให้เห็นการบริหารจัดการเรียนของผู้สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่มีความหลากหลายเป็นหลัก ย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนคนตรีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงทำให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง (ฉานิก หวังพานิช, 2559, หน้า 5)

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยสาขาได้เปิดสอนรายวิชาดังกล่าวในรูปแบบการปฏิบัติเครื่องมือเอก ทั้งนี้สาขาวิชาดนตรีศึกษาได้ผลิตบัณฑิตทางด้านปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมาแล้วจำนวนหลายรุ่น จนถึงปัจจุบันก็ยังคงมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ซึ่งผู้ที่สำเร็จ

การศึกษาได้ประสบความสำเร็จทางการเป็นครูดนตรี โดยทำหน้าที่ควบคุมวงดุริยางค์นั่งบรรเลงและวงโยธวาทิตเป็นหลัก จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูล สาขาวิชาได้ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการสำหรับผู้เรียนในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงเป้าหมายของการศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น รวมไปถึงทางด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนากิจกรรมทางการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอย่างเป็นขั้นตอน ถึงแม้เมื่อผู้เรียนเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาแต่กลับไม่ได้ให้ความสนใจในการเรียน ไม่ได้ตั้งใจฝึกซ้อมเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นผลมาจากด้านสื่อการเรียนการสอนที่ไม่มีความพร้อมเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่มีอุปกรณ์พร้อมสำหรับผู้เรียน ทั้งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและช่วยให้เกิดการพัฒนามีคุณภาพขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดด้านหลักสูตร

เคลน บุณยานันต์, และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2563, หน้า 243) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษาว่าเป็นหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งทั่วประเทศไทย ซึ่งจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการสอนดนตรีเป็นหลัก โดยที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพทางด้านสอนดนตรีได้ และการสร้างครุภัณฑ์และนักวิชาการทางด้านดนตรีศึกษา โดยแนวคิดในการใช้หลักสูตรจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญครอบคลุมทางด้านทักษะและทฤษฎีเกี่ยวกับดนตรี ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียนว่าเมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จผู้เรียนจะได้ความรู้และทักษะอะไรบ้าง รวมไปถึงแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในทุก ๆ วงรอบจะช่วยให้หลักสูตรดังกล่าวทันสมัยและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ก็จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้ถึงคำอธิบายเป้าหมายของรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไร

2. แนวคิดด้านผู้สอนและผู้เรียน

ธวัช วิวัฒนปฐมพี (2550, หน้า 21) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้ปฏิบัติตามรูปแบบของหลักสูตร โดยที่บริบทของผู้เรียนจะถูกซึมซับด้วยความเป็นท้องถิ่น รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดมุ่งหมายไปที่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก ดังนั้นการที่ผู้สอนสามารถนำแบบฝึกทักษะการบรรเลงต่าง ๆ ในระดับสากลมาประยุกต์ให้เข้ากับผู้เรียนที่เข้าถึงการบรรเลงแบบท้องถิ่นได้ง่าย จะช่วยให้ผู้เรียน

และผู้สอนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการใช้แนวคิดปรับตัวเข้าหาสภาพสังคม และสภาพแวดล้อมเป็นเป็นสำคัญ

3. แนวคิดด้านการเรียนการสอนดนตรี

ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง (2560, หน้า 257 - 269) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีว่า องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ 2 สิ่ง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอน รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอน ดนตรี ซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านการบรรเลงดนตรีและด้านทฤษฎี ในอดีตการจัดการเรียนการสอนดนตรีมักจะไปเรียนตามบ้านครูดนตรี และจะเรียนในรูปแบบตัวต่อตัวกับครูผู้สอน รวมไปถึงกินนอนอยู่ที่บ้านของครู ซึ่งผู้ปกครองจะต้องนำลูกหลานไปฝากตัวไว้กับครู ทั้งนี้เด็กจะต้องฝึกซ้อมอย่างหนักจึงทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยกับการให้บุตรหลานเรียนดนตรี เมื่อเวลาผ่านไป ดนตรีสากล เข้ามามีบทบาทมากมายในประเทศไทยและเริ่มเป็นที่นิยม ประกอบกับการประสบความสำเร็จทางด้านดนตรี จึงทำให้การเรียนดนตรีเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในสังคม ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้นำ รายวิชาดนตรีบรรจุลงในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาไปจนถึงในระดับอุดมศึกษา รวมไปถึงการศึกษา ดนตรีนอกระบบเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้ศึกษาตามความถนัดทั้งวัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ ทั้งนี้สิ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาจำเป็นที่จะต้องนำจิตวิทยาเข้ามาช่วย โดยจะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายของผู้สอนและผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นต้องสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาต่าง ๆ ได้ง่าย ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามที่หลักสูตรได้วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดดังกล่าว จะช่วยเป็นแนวทางให้การศึกษาสภาพทางด้านการจัดการเรียน การสอนให้แก่ผู้สอนได้คำนึงถึงสภาวะจิตใจของผู้เรียนมีสมาธิและมีสภาพจิตใจที่อยากจะศึกษาและ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอจากคำแนะนำเชิงบวกของผู้สอน (ศศิภา นันทสมบุรณ์, 2562, หน้า 1 - 11) ทั้งนี้การบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นที่จะต้องมุ่งในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องการฝึก ลากเสียงยาว (Long Tone) รวมไปถึงเทคนิคการตัดลิ้นให้เสียงขาดออกจากกัน (Tonguing) ทำให้การ บรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของผู้เรียนชัดเจนในการบรรเลงในรูปแบบประโยคเพลงที่ยาวขึ้น (ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง, 2560, หน้า 257 - 269) อีกทั้งวิษญ์ บุญรอด (2564, หน้า 283 - 296) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่าเมื่อโลกเกิดโรคระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) การจัดการสอนในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าการสอนออนไลน์ถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะ การบรรเลง เครื่องลมทองเหลืองให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายโดยการให้ผู้เรียนปฏิบัติโดยการถ่ายวีดีโอ แล้วนำมาร่วมกัน วิเคราะห์เกี่ยวกับความผิดพลาดในการบรรเลงและร่วมกันแก้ไขให้ถูกต้องผ่านระบบออนไลน์

4. แนวคิดด้านสื่อการเรียนการสอน

สิขณิศก์ ย่านเดิม (2560, หน้า 2 - 11) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสื่อด้านการเรียนการสอนว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับผู้เรียน เนื่องจากจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นธรรมชาติ สื่อที่มีคุณภาพมักจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ได้ง่าย รวมไปถึงการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจำเป็นที่จะต้องมีส่วนช่วยส่งเสริมแนวทางการบรรเลงให้กับผู้เรียน รวมไปถึงให้ผู้เรียนได้ทดลองการเปรียบเทียบการบรรเลงของตนเอง ให้คล้ายกันกับตัวอย่างการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองจากสื่อที่ผู้สอนได้นำมายกตัวอย่างให้ ซึ่งจะเป็นแนวคิดที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองที่จะต้องอ่านโน้ตดนตรีสากล ผู้สอนสามารถนำเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) มาใช้ร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการบรรเลงในทุกครั้ง ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนบรรลุเป้าหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. แนวคิดด้านการวัดและประเมินผล

วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562, หน้า 16 - 27) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลว่าด้านทักษะการบรรเลงเครื่องลมทองเหลือง แนวคิดเรื่องของการวัดประเมินผลรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ โดยจะอยู่ในรูปแบบการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีที่นำมาใช้ได้กับการจัดการเรียนการสอนดนตรีเป็นหลัก เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางด้านทักษะการบรรเลงที่ไม่เท่ากัน จึงจำเป็นที่จะต้องประเมินรายบุคคลและศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงทำให้ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องเตรียมรูปแบบการวัดผลประเมินทักษะการบรรเลงที่มีหลากหลายด้าน แต่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้านให้แก่ผู้เรียนได้วัดผลในหลากหลายประเภทของการบรรเลง

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ด้านหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ยังเป็นที่นิยมสำหรับนักเรียนที่ต้องการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสอนดนตรี อาชีพเกี่ยวกับครูดนตรีเพื่อนำไปประกอบอาชีพของตนเองได้ในอนาคต ด้านผู้สอนและผู้เรียนได้แนวคิดในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรที่กำหนด โดยที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะที่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัย ส่วนการเรียนการสอนดนตรี สามารถจำแนกองค์ประกอบออกเป็นสองส่วนได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในสมัยก่อนจะนำผู้เรียนไปฝากไว้กับบ้านครูดนตรีไทยเพื่อฝึกซ้อมรวมไปถึงใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านกับครูดนตรี เมื่อเวลาเปลี่ยนไปดนตรีสากลเริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมากขึ้นค่านิยมในการเรียนการสอนทางด้านดนตรีจึงได้รับความนิยมนมากขึ้น ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้นำรายวิชาดนตรีบรรจุลงในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาไปจนถึงในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันการสอนดนตรีไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ณ ที่ตั้งได้ การสอนออนไลน์ถูกนำมาใช้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวในการเรียนการสอนดนตรีร่วมกันอย่างมากเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องใช้สื่อที่มีคุณภาพ ผู้เรียนสามารถ

จับต้องได้ตามยุคสมัย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านการบรณเฑาะอย่างถูกวิธี รวมไปถึงการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาในการฝึกซ้อมได้ด้วยตนเอง สุดท้าย ทางด้านการวัดและประเมินผล สำหรับทักษะการบรณเฑาะเครื่องลมทองเหลืองสมควรที่จะวัดประเมินผลเป็นรายบุคคล โดยจะใช้วิธีวัดประเมินผลตามสภาพจริง เนื่องจากผู้เรียนมีพัฒนาการที่ไม่เท่ากัน รวมไปถึงการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทางด้านการพัฒนาทักษะการบรณเฑาะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยใช้หลักการในการวิเคราะห์เชิงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์ เพื่อหาถึงสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด ใช้วิธีอภิปรายผลแบบพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านหลักสูตร มีแนวคิดมาจาก เคลน บุนยานันต์, และ อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2563, หน้า 243 - 258) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 2. ด้านผู้สอนและผู้เรียน โดยยึดแนวคิดมาจาก ธวัช วิวัฒน์ปฐมพิ (2550, หน้า 7 - 24) ที่ได้ศึกษาถึงประสบการณ์ของผู้สอนในด้านเครื่องลมทองเหลืองและนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงหลักเกณฑ์การพิจารณารับนักศึกษาของรายวิชาเครื่องลมทองเหลืองและการเตรียมตัวที่จะสอบคัดเลือกของนักศึกษา รวมไปถึงพื้นฐานทางด้านดนตรีของนักศึกษา ความประพฤติของนักศึกษาความสามารถในการสอนรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองของอาจารย์ผู้สอน 3. ด้านการเรียนการสอน มีแนวคิดมาจาก ดิฐพงษ์ อุเทศธำรง (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสอนของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงสถานที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นให้แก่ผู้เรียน และแนวคิดจาก วิชญ์ บุณยรอด (2564, หน้า 283 - 296) เกี่ยวกับความเหมาะสมของวิธีการที่ใช้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในรายวิชาดังกล่าว 4. ด้านสื่อการเรียนการสอน มีแนวคิดมาจาก สิขณณ์เศก ย่านเดิม (2560, หน้า 2 - 11) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกสื่อที่จะใช้นำเสนอเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบสำหรับการเรียนการสอน ความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง 5. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีแนวคิดมาจาก วรินธร สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562, หน้า 16 - 27) ที่ได้ศึกษาการวัดและการประเมินผลในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ผลจากการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลรวมไปถึงความเหมาะสมของวิธีการวัดผลและประเมินผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี รวมทั้งสิ้น 45 คน ระหว่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 1 คน อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 1 คน นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 17 คนที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้เรียนผู้สอน สาขาวิชาดนตรีศึกษา สำหรับหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองระดับชั้นปีที่ 1-3 โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยข้อมูล ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00

2.3 แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอนเครื่องลมทองเหลือง และด้านหลักสูตร นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.65 - 1.00

3. ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ผู้วิจัยติดต่อหัวหน้าสาขาวิชาดนตรีศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษา ผู้วิจัยนัดวันสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.2 สัมภาษณ์ตามวันเวลาที่ผู้วิจัยได้นัดหมายโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รูปแบบการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาถอดเทป

3.3 นำบทสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและหัวข้อคำถามที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการประมวลผลข้อมูลตามความเป็นจริงที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์และถอดเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีเครื่องลมทองเหลืองของสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล รวมทั้งความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยใช้รูปแบบการพรรณนาเพื่ออธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการถอดบทสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง โดยจำแนกข้อมูลต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน แล้วจึงนำมาตีความและสร้างข้อสรุป ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า

1. ด้านหลักสูตร

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า ลักษณะของหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง จะมีทั้งหมด 6 ระดับ โดยจะเริ่มเรียนไปตั้งแต่ขั้นพื้นฐานในระดับ 1 ไปจนถึงระดับที่ 6 โดยหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาไว้ในรูปแบบกว้าง ๆ ในระดับพื้นฐาน แล้วจึงกำหนดให้เนื้อหา มีความเฉพาะทางมากขึ้น เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนการสอนในขั้นพื้นฐาน นักศึกษาแต่ละคนจะมีจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด 18 หน่วยกิต โดยจะเรียนภาคเรียนละ 3 หน่วยกิต ทั้งหมดจำนวน 6 ภาคเรียน หลักสูตรได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ในชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 โดยที่หลักสูตรจะเน้นเรื่องการปรับความสามารถทางด้านทักษะการบรรเลงของเครื่องลมทองเหลืองจากระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับมืออาชีพที่สามารถนำทักษะการบรรเลงไปสอนในระดับมัธยมศึกษาต่อได้ การกำหนดหลักสูตรยึดตามรูปแบบ นโยบายของมหาวิทยาลัย ที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในด้านทักษะการบรรเลงและทักษะการสอน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของบัณฑิตคือการจะไปประกอบวิชาชีพซีพครู ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการบรรเลงได้ดีเยี่ยมและพร้อมที่จะนำองค์ความรู้ไปมอบให้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างวงดนตรีที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็น วงดุริยางค์ วงโยธวาทิต วง Ensemble นักศึกษาที่เข้ามาเริ่มเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร เพราะไม่ได้ศึกษาในวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาก่อน เนื่องจากทะเล่เลยในการศึกษาข้อมูลในคู่มือนักศึกษาให้ละเอียด สิ่งที่ควรปรับปรุงในด้านหลักสูตรในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ ควรนำผลการศึกษา

ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของนักศึกษามากำหนดไว้ในหลักสูตร รวมไปถึงรูปแบบของเครื่องดนตรีเครื่องลมทองเหลืองนั้นมีหลายประเภท ถ้าหากหลักสูตรสามารถมีอาจารย์ผู้สอนแยกตามประเภทเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในทุก ๆ รอบปีจะช่วยให้หลักสูตรทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวได้อย่างชัดเจนและร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น สิ่งที่นักศึกษาต้องการให้ปรับปรุงคือการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้มีเวลาในการฝึกฝนทักษะการบรรเลงให้คล่องมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเข้าใจรูปแบบหลักการสอนในด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองให้ครอบคลุมสำหรับการนำไปสอนได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านผู้สอนและผู้เรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมีประสบการณ์ในการบรรเลงวง Symphonic Band, Symphony Orchestra, Brass Band รวมไปถึงงานถึงประสบการณ์ด้านการบรรเลงกับศิลปินร่วมกับวงดนตรีในสังกัดค่ายเพลง BEC-Tero Music และได้แสดงที่ต่างประเทศในรูปแบบวงนั่งบรรเลง รวมไปถึงการ Master Class กับนักดนตรีเครื่องลมทองเหลืองระดับโลกมากมาย

สำหรับประสบการณ์ด้านดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองก่อนเข้ามาศึกษาในรายวิชาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากวงดุริยางค์ จึงมีความรู้ความสามารถในการอ่านโน้ตเพลงเบื้องต้นได้ รวมไปถึงการบรรเลงเพลงในพิธีต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับออกงานได้ รูปแบบการพิจารณารับนักศึกษาเครื่องลมทองเหลืองเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาดนตรีศึกษา พบว่า มีนักศึกษาน้อยที่ได้เตรียมตัวสำหรับการสอบคัดเลือก ทางสาขาวิชาดนตรีศึกษาจะแจ้งบทเพลงที่จะให้นำมาสอบ รวมไปถึงการไล่บันไดเสียง โดยสามารถใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวได้ 3-4 เดือน ทั้งนี้ นักศึกษาบางคนไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการเข้าสอบ เพราะมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้เป็นการสอบสัมภาษณ์จึงไม่ได้เตรียมตัวเรื่องการบรรเลงมาให้อาจารย์ได้รับชมพื้นฐานทางการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เคยเป็นนักดนตรีในวงดุริยางค์ของโรงเรียนที่จบการศึกษามาทำให้มีพื้นฐานทางการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองมาพอสมควร แต่ส่วนใหญ่ยังต้องมาพูดคุยวางแผนรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา รวมไปถึงเป้าหมายในการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองให้อยู่ในระดับมาตรฐานด้านพื้นฐานการบรรเลงของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางด้านความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาและทางด้านประสบการณ์การสอนของผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาได้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยลักษณะของการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการบรรเลงเครื่องดนตรีทองเหลืองได้ปรับเปลี่ยนแนวความคิดของรูปแบบการฝึกซ้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐานซึ่งทางผู้สอนได้ปรับรูปแบบการประยุกต์แบบฝึกให้เข้ากับความสามารถและบริบทท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการฝึกการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองได้ง่ายขึ้น

อาจารย์สามารถสังเกตเห็นจุดบกพร่องของนักศึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาทางด้านการบรรเลงได้ตรงจุด สิ่งที่ควรเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์ คือ “ควรที่จะให้อาจารย์ในระดับประเทศและระดับสากลหมุนเวียนมาให้ความรู้ทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองเพื่อให้เด็ก ๆ ได้เปิดประสบการณ์ทางด้านการ Master Class ให้มากขึ้น ทางด้านนักศึกษาตั้งใจฝึกฝน มีน้ำใจช่วยเหลือบริการงานด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ” การใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง พบว่า นักศึกษาจะเดินทางมาถึงมหาวิทยาลัยในเวลาประมาณ 8.30 น. เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนในรายวิชาต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง จะฝึกซ้อมการบ้านของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงช่วงเวลา 15.30 -17.00 ตามวันเวลาที่อาจารย์ได้นัดไว้ล่วงหน้า ในทุกวันพุธเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ให้เวลาว่างเพื่อจัดกิจกรรม

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง อาจารย์ผู้สอนได้เริ่มต้นโดยการให้นักศึกษาเรียนรู้ขั้นต้นพื้นฐานของการบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพเป็นเวลา 30 นาที และหลังจากนั้นให้นักศึกษาเริ่มฝึกวอร์มลม โดยใช้รูปแบบการฝึกแบบ Breathing Gym ที่ใช้ฝึกสำหรับเครื่องลมทองเหลือง หลังจากนั้นให้นักศึกษาเริ่มนั่งเป็นครึ่งวงกลมโดยอาจารย์ผู้สอนจะให้นักศึกษาเริ่มจากการนั่ง ฝึกซ้อมลากเสียง (Long Tone) กับเสียงคีย์บอร์ดเพื่อให้ฝึกระดับเสียงของนักศึกษาแต่ละคนให้กลมกลืนกันมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเทคนิคการตัดลิ้น (Tonguing) ให้ในทุก ๆ เสียงของนักศึกษาเป่าออกมาเหมือนกัน แล้วจึงให้นักศึกษาออกนอกห้องไปเตรียมเพลงที่จะใช้เรียนแล้วให้เข้ามาที่ฝึกซ้อมกับอาจารย์ที่ละคนเพื่อที่จะได้ตรวจสอบรูปแบบการบรรเลงต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง อาจารย์ผู้สอนจะเน้นเรื่องการสอนบันไดเสียงให้ครบทุกคีย์ “โดยจะทดสอบให้สุ่มเล่นบันไดเสียงในทุก ๆ สัปดาห์ อาจารย์ผู้สอนจะทบทวนในเรื่องที่สอนมาแล้วและให้หัวข้อใหม่อยู่ตลอดโดยที่อาจารย์ผู้สอนจะดูความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน แล้วให้การชี้แนะแนวทางการฝึกซ้อมและเป้าหมายที่จะต้องทำให้สำเร็จตามที่วางไว้ รวมไปถึงการผลักดันให้นักศึกษาฝึกซ้อมด้วยตนเองเป็นหลัก ไม่ควรมาฝึกซ้อมในเวลาเรียน”

เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองแตกต่างจากเดิมไม่มาก ซึ่งทางผู้สอนได้เปิดวิดีโอให้นักศึกษาได้ดูเป็นแบบอย่างผ่านระบบออนไลน์ รวมไปถึงการให้นักศึกษาเข้าชมคอนเสิร์ตของศิลปินเครื่องลมทองเหลืองที่มาแสดงสดที่ไทยอยู่บ่อยครั้ง ห้องเรียนที่ใช้สำหรับรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง มีเครื่องปรับอากาศ มีกระดานเขียนโน้ตไว้ให้พร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในทุก ๆ ครั้ง รวมไปถึงจนถึงขาตั้งโน้ตและหนังสือ แบบฝึกหัดต่าง ๆ ซึ่งห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นห้องทำงานส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอนด้วยเช่นกัน และยังเป็นห้องที่ให้นักศึกษาสามารถเข้ามาฝึกซ้อมส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มได้ตลอดเวลา เนื่องจากตัวอาคารภายนอกห้องทำงานของอาจารย์ผู้สอนไม่มีเครื่องปรับอากาศจึงทำให้เวลาผู้เรียนซ้อมริมทางเดินจะร้อนมาก อาจารย์ผู้สอนจึงอนุญาตให้นักศึกษาใช้ห้องทำงานซ้อมได้ทุกครั้ง เนื่องจากห้องเรียนกว้าง

อาจารย์จึงจัดพื้นที่ทำงานของตนเองไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน เมื่อนักศึกษาเข้ามาซ่อมจึงไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอาจารย์ผู้สอน นอกเหนือจากการฝึกฝนในห้องเรียนอาจารย์ผู้สอนยังมุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้าร่วมวงดุริยางค์เครื่องลมของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ผู้สอนจะนัดซ่อมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้ นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมสำหรับงานบริการวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงเป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้กับหน้าที่การงานของนักศึกษาในอนาคตได้ วิธีการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนมองเห็นว่านักศึกษาทุกคนต้องมองเป้าหมายเดียวกันที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครู ดังนั้นเนื้อหาต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนมอบให้แล้วแต่จะต้องนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา เมื่อนักศึกษาไปสอนนักเรียนอีกที โดยส่วนใหญ่พัฒนาการของนักศึกษานั้นขึ้นอยู่กับ การฝึกซ้อมของตนเอง ซึ่งนักศึกษาทุกคนเห็นตรงกันว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองนั้นเหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่การวางรากฐานให้แก่ นักศึกษาเรื่องทัศนคติในการบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพไปจนถึงการแก้ไขปัญหาของการบรรเลงดนตรีเมื่อพบเจอกับเด็กนักเรียน ทั้งนี้จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะสอดแทรกจิตวิทยาในการสอนเชิงบวก การให้กำลังใจผู้เรียน หรือแม้กระทั่งการชมเชยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น สิ่งที่นักศึกษาเห็นว่าควรปรับปรุง คือ ระยะเวลาในการบริการจัดการเรียนการสอนน้อยเกินไป อาจจะทำให้อาจารย์ดูแลนักศึกษาเครื่องลมทองเหลืองไม่ทั่วถึง ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้มีชั่วโมงในการสอนเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า คุณภาพของอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเครื่องดนตรีที่นักศึกษาใช้ฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงนั้นมีอายุมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยยี่ห้อที่ใช้จะมีอยู่ 2 ยี่ห้อได้แก่ Yamaha และ Vincent Bach เครื่องดนตรีที่ควรเพิ่มเติมเข้ามาคือ Snare Drum Bass Drum วิธีการคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองจะใช้ตำราที่แบบฝึกแต่ละหัวข้อนักศึกษาสามารถหาฟังเสียงต้นแบบได้ สามารถช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจของต้นเสียงที่มีคุณภาพให้แก่ นักศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงสื่อการเรียนการสอนของตำราที่อาจารย์ผู้สอนได้คิดค้นขึ้นมาประกอบไปด้วย รูปภาพวิธีการถือเครื่อง วิธีการนั่งเป่าและยืนเป่าที่ถูกต้อง และเทคนิคการอ่านโน้ตเบื้องต้น รวมไปถึงการนำเครื่องวัดระดับเสียง (Tuner) และเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) เข้ามาช่วยในการฝึกซ้อมจะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรเลงตรงตามจังหวะและมีระดับเสียงที่อยู่ในความแม่นยำของตัวโน้ตมากยิ่งขึ้น การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องลมทองเหลือง “นักศึกษามักจะใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องลมทองเหลือง รวมไปถึงจนถึงข้อมูลของศิลปินเครื่องลมทองเหลืองที่อยู่ในระดับสากล” รองลงมาเป็นการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ในห้องทำงานของอาจารย์ ไม่ว่าจะเป็น บทความดนตรี หนังสือดนตรี มหาวิทยาลัยมีห้องสมุดส่วนกลางซึ่งเปิดบริการให้นักศึกษาสามารถเข้าไปสืบค้นข้อมูลได้ แต่เนื่องจากนักศึกษาไม่สะดวกในการเดินทางจึงมักจะค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ อยู่ที่อาคารดนตรี เนื่องจากการบริการระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายครอบคลุม

สัญญาณทั่วทั้งมหาวิทยาลัยจึงสามารถหาข้อมูลต่าง ๆ ได้ด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของตนเอง สื่อที่อาจารย์นำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน มักจะเป็นหนังสือของต่างประเทศที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของสากล ส่วนใหญ่มักจะเป็นของสะสมของอาจารย์ที่ได้เก็บรวบรวมมาตั้งแต่อาจารย์ยังเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา สื่อการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาคิดว่ามีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดคือ หนังสือ แบบฝึกหัดในการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองเบื้องต้น สิ่งที่นักศึกษาต้องการเพิ่มเติมด้านสื่อการเรียนการสอน คือ เพิ่มจำนวนเครื่องดนตรี ทรัมเป็ต เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่ให้นักศึกษาให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก แต่เครื่องดนตรีของสาขาวิชาไม่มีเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และควรจะมีบุผนังเก็บเสียงในห้องเรียน เนื่องจากเครื่องลมทองเหลือง (เมื่อเวลาเรียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง) จะทำให้มีเสียงดังรบกวนการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาอื่นในอาคารเดียวกัน ควรเพิ่มเติมเรื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับรองรับสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพไม่ว่าจะเป็นลำโพงขยายเสียงที่มีคุณภาพ จอโปรเจกเตอร์ที่คมชัดเทียบเท่ากับปัจจุบันที่วางจำหน่าย

5. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอว่า รูปแบบการวัดและประเมินผลของรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอบแบบตัวต่อตัว โดยมีแนวทางในการวัดและประเมินผลในรูปแบบตามสภาพจริงเป็นหลัก ซึ่งเป็นวิธีในการวัดและประเมินผลสำหรับทักษะการบรรเลงดนตรีที่นิยมเป็นที่แพร่หลาย หัวข้อหลักที่ใช้ในการสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. การสอบเป่าบันไดเสียง (Scale) ให้ครบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น Major Scale, Minor Harmonic Scale และ Minor Melodic Scale ซึ่งในทุกบันไดเสียงจะอยู่ในหนังสือแบบฝึกหัด โดยอาจารย์ผู้สอนได้มอบหมายให้นักศึกษาไว้ล่วงหน้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว 2. การสอบบทเพลง ไม่ว่าจะเป็น Concerto, Sonata, Etude รวมไปถึง Orchestra Excerpt “การประเมินผลใช้รูปแบบการประเมินแบบรายบุคคล ดูจากการพัฒนาการของผู้เรียนในเรื่องของทักษะการบรรเลงเป็นหลัก โดยสังเกตและเก็บคะแนนมาตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มเข้ามาศึกษาในชั่วโมงแรก ” โดยที่อาจารย์ผู้สอนไม่ได้กำหนดการประเมินแบบตายตัว แต่ยังคงตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ตามที่ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบว่าในแต่ละปีการศึกษา เป้าหมายควรที่จะต้องบรรเลงได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยการเตรียมความพร้อมในการสอบของนักศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมอยู่ที่ 3-4 สัปดาห์ ผลจากการวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับเกรด B ถึง B+ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลที่ได้รับจากการสอบในทุก ๆ ครั้ง สิ่งที่นักศึกษาต้องการคือ ให้เพิ่มเติมการเก็บคะแนนแบบกลุ่ม โดยการสอบเก็บคะแนนในรูปแบบการบรรเลง Duet หรือ Trio และตารางเวลาสอบนักศึกษาอยากให้อาจารย์ขยายเวลาสอบไปอยู่หลังจากได้สอบรายวิชาอื่น นักศึกษาจะได้เตรียมความพร้อมสำหรับการสอบในรายวิชาปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ด้านหลักสูตร

อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้เรียบเรียงและกำหนดหลักสูตร ในการวางลำดับขั้นตอนของเนื้อหา ในรายวิชาให้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนจากเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจง่ายไปจนถึงเนื้อหาที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยอาจารย์ผู้สอนจะสังเกตผู้เรียนเสมอเพื่อออกแบบเนื้อหารายละเอียดในการสอนที่เหมาะสมให้แก่ นักศึกษาแต่ละคน และยังคงต้องครอบคลุมอยู่ในหลักเกณฑ์พื้นฐานของการปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ให้ได้ตามเป้าหมายที่สามารถนำความรู้ความสามารถไปสอนเพื่อเป็นครูดนตรีศึกษาได้ และยังสามารถ เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร เนื่องจากไม่ได้สนใจในเนื้อหาข้อมูลของหลักสูตร แต่เมื่อสังเกตถึงรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาที่อาจารย์ ผู้สอนได้นำมาใช้ ยังถือว่าเหมาะสมสำหรับผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรื่องศรี, กิติศักดิ์ ลักษณะ, และพรภิรมย์ หลงทรัพย์ (2560) เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรแนวใหม่ ได้กล่าวว่า ผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามข้อมูลเนื้อหาในหลักสูตรที่ได้วางแผนแบบเป็นระดับไว้ เพื่อให้ผู้เรียน ทั้งกลุ่มสามารถมุ่งไปหาจุดหมายเดียวกันได้ ขั้นตอนที่ต้องและเหมาะสม รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จะสอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางหลักสูตรได้กำหนดไว้

2. ด้านผู้เรียนและผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้านการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอยู่ในระดับสูง ผ่านการสอนและการแสดงดนตรีที่อยู่ระดับสากล ด้านนักศึกษาสามารถปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองได้อยู่ ในระดับปานกลาง ส่วนทางด้านความเข้าใจในทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ตเพลงอยู่ในระดับน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับ ความรู้และประสบการณ์เดิมก่อนที่นักศึกษาจะเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้เข้าร่วมวงดนตรี ประเภทใดมาบ้าง ถ้านักศึกษาเคยผ่านการร่วมวงดนตรีในรูปแบบวงดุริยางค์ จะมีความสามารถทางด้านทฤษฎี ดนตรีตะวันตกและการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองอยู่ในระดับดี ซึ่งอาจารย์จะต้องคำนึงถึงการพัฒนา คุณภาพการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาที่มาจากต่างถิ่นต่างโรงเรียนให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน รวมไปถึงการประยุกต์ของผู้สอนให้นำแบบฝึกทักษะที่มีมาตรฐานสากล นำมาประยุกต์ให้เข้ากับผู้เรียน ที่มาจากสังคมท้องถิ่นได้เข้าใจในการฝึกซ้อมได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบโจทย์ความเป็นอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิวัฒน์ สุริยศ (2564) เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา ดน 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้พื้นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงทักษะการบรรเลงของผู้เรียนให้มีคุณภาพผู้สอนจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจถึง องค์ประกอบต่าง ๆ นอกเหนือจากการบรรเลง เช่น การฝึกซ้อมให้เป็นระบบ โดยการแยกทักษะต่าง ๆ

ออกมาให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย จากการใช้ทฤษฎีดนตรีตะวันตกควบคู่ไปกับความเข้าใจในการบรรเลงบทเพลงโดยใช้การอ่านโน้ตเพลงมากกว่าการจำโน้ตเพลง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนได้ใช้วิธีการสอนในรูปแบบตัวต่อตัวก่อนที่อาจารย์ผู้สอนจะสอนรวม โดยได้จัดเนื้อหาของรูปแบบการฝึกให้นักศึกษานำไปฝึกฝนที่แตกต่างกันออกไปตามความสามารถของนักศึกษา อาจารย์ให้ความสำคัญกับการบรรเลงร่วมกันเป็นอย่างมาก เนื่องจากเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองส่วนใหญ่จะแสดงร่วมกันเป็นกลุ่ม และการทำให้การบรรเลงออกมามีคุณภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องให้นักศึกษาฝึกซ้อมในรูปแบบกลุ่ม (Ensemble) อย่างสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้ให้นักศึกษาเรียนรู้การฟังเพื่อนในกลุ่มอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงการเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้การบรรเลงดนตรีให้มีคุณภาพอาจารย์ผู้สอนได้ใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน เช่น VDO รวมไปถึงอาจารย์ผู้สอนบรรเลงให้ดูเป็นแบบอย่าง พร้อมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉานิก หวังพานิช (2559) เกี่ยวกับแนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา ได้กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างและรักษาบรรยากาศของชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และยังคงสอดแทรกถึงประสบการณ์ตรงของทางผู้สอนเพื่อเป็นแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนได้เข้าใจถึงรูปแบบการแก้ไขปัญหาในอนาคตได้ รวมทั้งสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรที่จะต้องมีคุณภาพอยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อรองรับรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ บรรยายได้เพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงสภาพอากาศด้วย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอุณหภูมิที่ร้อนควรต้องมีเครื่องปรับอากาศในห้องที่ใช้การจัดการเรียนการสอนจะให้นักศึกษาและผู้สอนนั้นมีสภาพจิตใจและสมาธิต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทวรรณ หัสดี (2557) เกี่ยวกับความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของครุภัณฑ์โครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า สถาบันดนตรีที่พร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์การสอนดนตรี จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนและช่วยสร้างมาตรฐานในการเรียนดนตรีด้วย กล่าวได้ว่าเมื่อสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีคุณภาพตามขึ้นไปด้วย

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

เครื่องดนตรีของทางสาขาวิชาดนตรีศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง แต่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ดนตรีควรจะต้องทำความสะอาด ซ่อมแซมเป็นประจำ เพื่อให้พร้อมนำมาใช้งานได้เสมอในทุกครั้งที่แสดงหรืองานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรภพ ประสานตรี, มนัส วัฒนไชยยศ, และอนุรักษ์ บุญแจ

(2557) เกี่ยวกับการบริการการจัดการห้องเรียนครุภัณฑ์ของสาขาคณิตศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่จำแนกไว้ 5 รูปแบบ คือ คน วัสดุ อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ กิจกรรมซึ่งทั้งหมดนี้คือองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ให้การสอนดนตรีบรรลุผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด ทางด้านจำนวนของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลือง ยังถือว่าไม่เพียงพอเนื่องจากมีอาจารย์เพียงหนึ่งคน เมื่อเกิดปัญหาหรืออาจารย์ติดภารกิจเป็นเหตุให้ไม่สามารถมาสอนได้จะไม่สามารถหาคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาสอนแทนได้ในเวลาดังกล่าว ซึ่งสาขาวิชาควรที่จะต้องเพิ่มเติมการเปิดรับอาจารย์พิเศษให้สามารถสอนในรายวิชา เครื่องลมทองเหลืองประเภทอื่น ๆ หรือใกล้เคียงก็จะช่วยให้การเรียนการสอนคล่องตัวมากขึ้น

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

อาจารย์ผู้สอนได้วัดและประเมินผลโดยการแบ่งรูปแบบการสอบของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองออกเป็น การสอบทักษะการบรรเลงแบบตัวต่อตัว 70 เปอร์เซ็นต์ และทักษะการบรรเลงแบบกลุ่ม 30 เปอร์เซ็นต์ อาจารย์ผู้สอนใช้การประเมินโดยการสังเกตนักศึกษาเป็นรายบุคคล วัดจากการพัฒนาทางด้านการบรรเลงตามที่อาจารย์ได้มอบหมายให้ฝึกฝน จึงส่งผลให้การเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ B สอดคล้องกับการศึกษาของ วรินธร สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2562) เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของรายวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา ได้กล่าวว่า การฝึกปฏิบัติจำเป็นที่จะต้องวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคลศึกษาและคอยติดตามดูพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน วัดและประเมินผล การตรวจสอบของผู้เรียนเป็นระยะ อีกทั้งผู้เรียนในแต่ละคนมีพัฒนาการทักษะการบรรเลงดนตรีที่ไม่เท่ากันผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องออกแบบการฝึกซ้อมให้แก่ศึกษาในแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน โดยบางคนอาจจะเริ่มจากแบบฝึกที่อยู่ในระดับง่ายก่อน และบางคนอาจจะเริ่มจากแบบฝึกที่อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป้าหมายของแบบฝึกสุดท้ายก็จะสามารถบรรเลงดนตรีได้ในระดับความสามารถในการบรรเลงที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

เมื่อโรคเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ได้สร้างปัญหาในระบบการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียนจึงจำเป็นที่จะต้องเกิดการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน สำหรับในรายวิชาเครื่องลมทองเหลือง เนื่องจากระบบสื่อสารที่ใช้การบรรเลงดนตรีผ่านระบบออนไลน์ ยังไม่มีความมั่นคงของแหล่งสัญญาณจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งแนวทางในการปรับตัวในด้านของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ของสาขาวิชาดนตรีศึกษาประจำรายวิชานี้จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อผู้เรียน โดยการให้ผู้เรียนอัดวิดีโอในบทเพลงที่ใช้บรรเลงแล้วนำมาเปิดผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกันวิเคราะห์จุดที่ผิด ทั้งผู้เรียน

และผู้สอน เนื่องจากการบรรเลงผ่านระบบออนไลน์มีความเสถียรของสัญญาณที่น้อย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องใช้วิธีบันทึกวิดีโอของผู้เรียนมาเปิดดูร่วมกัน จะทำให้จับใจความการบรรเลงของผู้เรียนได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรวางแผนแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงในจุดบกพร่องทุก ๆ วงรอบปีการศึกษา
2. ควรเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้จากงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อสร้างเอกสารแนะแนวทางให้แก่นักศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนางานวิจัยครั้งนี้เพื่อไปสู่การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาให้แก่ศึกษาทางด้านการบรรเลงดนตรีต่อไป
2. ควรนำผลงานไปศึกษาต่อยอดในการเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาของผู้เรียนเป็นหลักในการนำมาปรับปรุง

เอกสารอ้างอิง

- เคลน บุญยานันต์, และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารครุพิบูล**, 7(2), 243-258.
- ดิฐพงษ์ อุเทศอำรง. (2560, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเดี่ยวสำหรับเครื่องลมทองเหลืองของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**, 8(1), 257-269.
- ฉานิก หวังพานิช. (2559, มกราคม - มิถุนายน). แนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 20(1), 2-10.
- ณรุทธ์ สุทจติตต์. (2555). **ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีปทัศน์ ชินตาปัญญากุล, สมจิตรา เรืองศรี, กิตติศักดิ์ ลักษณะนา, และพรภิรมย์ หลงทรัพย์. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). การประเมินหลักสูตรแนวใหม่: รูปแบบ CIPPIest. **วารสารพยาบาลตำรวจ**, 9(2), 203-212.
- ธวัช วิวัฒน์ปฐมพี. (2550, มกราคม - มิถุนายน). สภาพการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ปีการศึกษา 2548. **Rangsit Music Journal**, 2(1), 7-24.
- นันทวรรณ หัสดี. (2557, มกราคม - มิถุนายน). ความต้องการอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ของครุดนตรีโครงการโรงเรียนหลักสูตรการดนตรีกรุงเทพมหานคร. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 6(1), 47-68.
- วรภาพ ประสานตรี, มนัส วัฒนไชยยศ, และอนรรักษ์ บุญแจจะ. (2557, มกราคม - มิถุนายน). การบริหารจัดการห้องเรียน ครุภัณฑ์ของสาขาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. **วารสารราชภัฏพระนคร**, 9(1), 100-115.
- วรินทร์ สีเสียดงาม, พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์, และสุพัตรา วิไลลักษณ์. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของรายวิชาการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับอุดมศึกษา. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 25(1), 16-27.
- วิชญ์ บุญรอด. (2564, มกราคม - มีนาคม). การเรียนการสอนออนไลน์วิชาปฏิบัติดนตรี โดยการประยุกต์ใช้เทคนิค 6Ts ของ Richard Allington. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 23(1), 283-296.

ศศิภา นันทสมบูรณ์. (2562, พฤษภาคม - กรกฎาคม). แนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีระดับขั้นต้น. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 14(2), 1-11.

สีฉมณีนเสก ย่านเดิม. (2560, มกราคม - มิถุนายน). แนวทางการสนับสนุนการเรียนรู้ดนตรี.

วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(1), 2-11.

อภิวัฒน์ สุริยศ. (2564, กันยายน - ธันวาคม). การพัฒนาทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติ Essential Element Band Method รายวิชา

ดนตรี 2107210 ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองพื้นฐาน และ ดน 2107209 ปฏิบัติเครื่องลมไม้พื้นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 12(3), 1-15.

